

GORENJEJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v »Zvezdi«.

Izhaja vsako soboto
zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petlet-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Slovenskim volilcem slovenskih mest in trgov!

Pri deželnozborski volitvi dne 28. svečana 1908 ste sli navdušeno in neustrašeno v boj za sveto slovensko stvar in vsled svoje narodne zavednosti preprečili poskušeni atentat na slovenski značaj naših slovenskih mest in trgov.

Povsod ste stali v boju kakor skala za naše slovenske kandidate proti raznim »neodvisnim« kandidatoma, ki so pod krinko svoje »neodvisnosti« hoteli zanesti v Vaše vrste neslogo in zmešnjavo, ki so računali na Vašo narodno malačnost in hoteli tako oropati Vaša mesta in trge najlepšega pridevka: slovenskega imena.

Vi slovenski volilci slovenskih naših mest in trgov pa ste v svoji narodni zavednosti opazili pravočasno to grdo nakano ter s svojo narodno disciplino pripomogli do zmage izvoljenim slovenskim kandidatom naprednega mišljenja, s tem pa obenem dali zasluženo lekcijo ne samo »neodvisnim« kandidatom, temveč posebno tudi vsi oni čudni družbi, ki se je z vso v nemo poganjala in pehala za izvolitev »neodvisnih« kandidatov.

Vaša zasluga je, da v Vaših slovenskih mestih in trgih se vedno ponosno piapola belo-modro-rdeča zastava in ne črno-rdeče-zlata poleg belo-rumene.

Veliko je bilo sovražnikov, a tem bolj častna je zmaga, katero ste izvojevali.

Slovenski volilci slovenskih mest in trgov!

V slovenskih svojih srcih najdete najlepše zadoščenje za svoj možati nastop za slovensko stvar — naša dolžnost pa je, da Vam javno priznamo, da je zgodovinski dan 28. svečana 1908 našel slovenske volilce slovenskih

mest in trgov pripravljene na braniku za slovenske svetinje.

Za sijajno izpričano narodno zavednost Vam izrekamo slovensko zahvalo in Vam kličemo:

«Naprej, zastava Slave!»

V Ljubljani, dne 29. svečana 1908.

Slovensko društvo v Ljubljani.

In kaj sedaj?

I.

Indijanski poglavar je vjel dva belokožca. Eden izmed njiju je bil tih in čmeren, drugi pa prilizljiv in laskav. Snažil je poglavarju čevlje in obleko, prižigal mu tobak, čedil posodo in delal vedno prijazen obraz. Zato se mu je skazal poglavar tudi hvaležnega. Prijel ga je za roko, se dobrodušno nasmejaj in rekel: Tebe bom pojedel zadnjega.

Med zadnjo volilno borbo se je večkrat reševalo vprašanje: ali imajo naši klerikalci z Nemci kako pogodbo: pismeno ali ustmeno. »Slovenec« to taji, kar je obsebi umevno. Naš namen ni danes rešiti konečno to zadevo, hočemo pa konstatirati nekatera dejstva. Dejstvo je, da so belokranjski mandat rešili Šukljeju Kočevarji, in sicer na izrečen ukaz iz ljubljanske kazine. Dejstvo je, da je ribniška duhovščina podpirala protestanta, dejstvo je, da so v gorenjskih mestih sli klerikalci v boj za vladnega in nemškutarskega kandidata. Dejstvo je tudi, da je ljubljanska »Jungmannschaft« že dvakrat pognala nemške volilce v boj za klerikalne kandidate, jih kompromitirala in osmešila obenem.

Odkar je živel Martin Luter, morda ni imel večjega sovražnika kot je škof Jeglič. In pod njegovo vlado grede katoliški duhovniki, blagoslov-

ljeni duhovniki, ki bero mašo in delijo zakramente, roko v roki v boj za protestante in nemškutarske birokrate. Pa ne samo duhovniki, tudi nedolžne ovčice se vodijo v slabo družbo in izpostavljajo nevarnosti pohujševanja. Vendar ti vsi zadobe odvezo. Kaj pa Nemci?

Ti se hočejo osebno maščevati in pojediti to maščevanje kar gorko in so mnenja, da delajo — dobre kupčije. O tem pa mi dvomimo. Ti politiki ne vidijo, da se vežejo s stranko, ki ni samonikla, ampak črpa svojo moč iz misticizma in organizacije katoliške cerkve. Taka stranka je odvisna od zunanje sile, ne more nikdar dati garancij za svoje obljube, tudi če bi imela resno voljo izpolniti jih.

Soyraštvo, če nastane med rodnimi brati, je vedno silnejše in hujske kakor med tujimi ljudmi. Zato je res, da bo klerikalna stranka, če pride do neomejene moči, najpoprej podavila slovenske naprednjake, ali Nemci pridejo tudi na vrsto, zato jim damo pečat in pismo, samo nekoliko pozneje. Če ljubljanski »Volksrat« o tem dvomi, potem ne pozna ali ne ve uvaževati zlatih, še vedno bolj y-ljavnih Goethejevih besedi: »Denn Rom will immer nehmen, geben nie«. Vendar to je stvar, ki naj jo razmislijo Nemci med sabo, nas zanima položaj in smoter narodno-napredne stranke.

Ze leta in leta beremo v klerikalnih in zadnje čase tudi v nemških listih, da je narodno-napredna stranka marastična, da ima jetiko, da naj napravi testament in skrbi za lep pogreb.

Izid deželnozborskih volitev v naših mestih je dokazal nasprotno. Stranka ima v sebi več sile, več življenske moči, nego so jo ji pripisovali ne le njegovi sovražniki, ampak celo velik del lastnih pristašev. Baron Schwarz sicer ni mož, da bi zapuščal stalno sled v zgodovini človeštva, vendar je gotovo računal, da odvzame narodno-napredni stranki vsaj dva mandata. Zaradi tega je pognal okrajnega glavarja v volilni boj in kazal svojo

PODLISTEK.

Boma, Kongo v Afriki, dne 8. februarja 1908.

Dragi prijatelj!

Ne huduj se, da se na Tvoje zadnje pismo z dne 31. decembra lanskega leta še nisem odzval. Oviral so me v tem moji trgovski in politični posli.

Zadnji deželni zbor države Kongo absolutno ni funkcioniral in prislo je v istem do hudih spopadov med črnimi in belimi. Tu se zanimajo ljudje za politiko le iz idealizma, ne kakor pri Vas iz egoizma. Dijet se pri deželnem zboru v Kongo-državi ne dobi, kakor ima sploh denar pri naših domačinih le malo vrednosti, ker naši domačini — brez vsake obleke seveda — ne morejo s seboj nositi denarnic in vsled tega na naši nanovo odprti borzi tudi ne morejo izgubiti hlač.

Zadnji teden pred volitvami se nam je zgodilo, kakor v najlepšem pustu, zlasti je sedaj kandidujeti glavar črncev — Tom Jambo — napravil nam Evropejcem izvenreden špas. Njegov program je bila cela vrsta protislovij, ker je namreč dosedaj imel še malo prilike, da bi se intenzivneje pečal z realno politiko. On stanuje sicer le par jard od nas, vendar ni na njem od izobrazbe zadnjih let videti nikakega sledu.

Predzadnjo soboto je sklical naš ljubi Tom Jambo volilni shod in je seveda umevno, da so se istega udeležili sami črnici. Le na galeriji si opazil — kot inkognito-poslušalca — naša somišljenika, poročevalca listov »Newjork« in »Kikiriki«.

Povedati Ti namreč moram, da imamo pri nas dve stranki, in sicer stranko helotov, to so oni, ki stanujejo med rekami Tšupa, Ikelemba, Ubangi in Lulongo, ki so večinoma še vsi budhisti in so nasprotniki vsake omike, druga stranka pa se takozvani svobodni. K tem pripadajo vsi omikani in olikani stanovi, ki so si stavili kot svojo glavno nalogo, da odpravijo stare podedovane šege in navade.

Cela Boma, tako se namreč imenuje naše glavno mesto, kjer je sedež vlade, je čakala nestrpno, ali ne bode morda sedaj prišlo do hudih spopadov med obema strankama. Toda cel ta strah je bil nepotreben.

Jaz sam sicer tudi pripadam onim, ki se za politiko manj brigajo, vendar me je program Tom Jamba, ki mi je sicer prijazen, jako iznenadil. Dejal je nekako takole; Ljubi someščani! Odlučitev je pred durmi. Za malo dni bo ležeče na Vas, da odločite usodo Vaših bivašč, Vašega mesta, Vašega okraja in Vaše domovine. Do danes se jaz sicer z višjo politiko nisem bavil, vidim pa, da tako dalje ne more več iti. Dosedanji zastopnik

Vašega volilnega okraja je Vaš smrtni sovražnik. Vsakega helota, kateremu je reakcija in budalost zvezda vodnica, bi rad vtopil v žlici vode in se pri zadnjem zasedanju ni vstrašil celo sile, povem Vam, sile, katero smo dosedaj še vedno smatrali le kot svojo last. Peča se z neumno mislijo, da bi izvirek reke Čemčam napeljal po ceveh v Bomo in tam ljudstvo napajal z vodo, ko vendar sam dobro ve, da bode s tem vzbudil jezo svojih someščanov, ki so odločni nasprotniki vode. O velikih stroških, ki bi bili za tako eksperimentacijo potrebni, niti govoriti nočem, eno pa Vam lahko povem in ta je pribita, da mi je pred kratkim strokovnjak, ki se v takih stvarih prav dobro razume, rekel, da bi bilo veliko ceneje, da se Wasowo napelje v reko Čemčam, ker tu je padec naravnega terena komaj 600 metrov.

Glavna deviza mojega programa je: Gospodarstvena politika. Javna skrivnost je, da sem jaz na tem polju, kar se tiče moje osebe, že mnogo storil in da nudijo moji dosedanji uspehi dovolj garancije, da bodem financijelno stanje občine, kakor dežele in tudi države, dvignil, kajti kdor ne zna gospodariti s svojim lastnim posestvom, tem manj more gospodariti s tujo lastjo.

Dragi someščani! Naši dervisi so v hudi sili, satan pobira polagoma glave naših vernih pristašev. Proti temu se moramo upreti z vsemi silami, Te

odvisnost od klerikalne stranke na tak način, kakor se noben njegov prednik.

Ali kakor radostno priznamo, da je izid volitev v naših mestih vesel pojav življenske sile narodno-napredne stranke, bi vendar želeli, da bi sedanje zmagovalstvo niti za trenotek ne vplivalo omotično na vodstvo te stranke. Sedaj je morda zelo ugoden trenotek spomniti se sklepov zadnjega zaupnega shoda. Najvažnejši sklepi tega shoda težijo za tem, da stranka dobi širše podlago, da se popularizira in demokratizira v mestih in da gre iz mest na deželo.

Ta poskus se je ravnokar izvršil, ali priznati moramo, da je žalostno ponesrečil. Mi danes odkrito priznamo, da nas je dr. Ravnihar popolnoma razočaral, in sicer glede svojega talenta in glede svojega značaja.

Situacija je danes popolnoma jasna. Dr. Ravnihar je vsaj za sedaj politično mrtev. Dr. Gregorič sedi, kakor je njegova stara navada, na tleh med dvema stoloma, na površju le še plava, kakor zametek razbite steklenice — Franc Zužek.

Naloga vodstva narodno-napredne stranke pa ostane kljub neprijetnim izkušnjam ena in ista — obdržati sedanji posestni stran, ne odganjati nikogar, temveč pritegniti nase kolikor mogoče mladih moči, iskati novih korenin v masah ljudstva in demokratizirati vse svoje delovanje. V tem oziru bi v prvi vrsti opozarjali na idealno naše učiteljstvo, ki kljub skrajno neugodnemu položaju, kljub neznošnemu pritisku, z železno voljo vstraja pri svojem prepričanju in po svoji značajnosti ter doslednosti visoko nadkrijuje naše veliko posestvo. Opozarjali bi nadalje na naš trgovski in obrtni naraščaj, ki bi, primerno porabljen, izvenredno vplival na naše javno življenje.

Večjo pozornost, kakor dosedaj, moralo bi se imeti na taktiko naših nasprotnikov. Vendar o tem prihodnjic.

Oklic na obrtnike in obrtne zadruga na Kranjskem!

Vsled novega obrtnega reda, ki je stopil dne 16. avgusta 1907 v veljavo, imajo obrtne zadruga ves drug pomen, vso drugo važnost in veljavo kot poprej.

Zaradi tega bode tudi potrebno, da se obrtniki, ki dosedaj se ne pripadajo nobeni obrtni zadrugi, združijo povsod in si ustanove na Kranjskem strokovne zadruga, ker drugače bodo brez vsakega vpliva in vsake veljave. Za to čisto jasni govorí § 106. obrtnega zakona, ki pravi: Med tistimi, ki izvršujejo enake ali podobne obrte v eni občini ali v sosednjih občinah samostojno ali kot zakupniki, z njihovimi pomožnimi delavci vred, naj se ohrani obstoječa skupna zveza in kjer bi je se ne bilo in krajevne razmere tega ne onemogočijo, naj jo napravi obrtno oblastvo, zlasti vsaki trgovsko in obrtno zbornico, ki v tem poprasu prizadete osebe in zadruga zvezo, kjer obstoji, vpoštevaje razmere, ki so merodajne za osnovanje in sposobnost za uspešno delovanje zadruga.

bi bil naš pogin! Zaupno Vam povem, dokler se množica pušči voditi za nos, smo mi v paradizu. Nasa naloga je tedaj, da obdržimo ljudstvo v dosedanjem stanju, kajti moderni nazori in omika vsako bitje kmalu pokončajo, dočim hočemo mi naše ljudstvo še dolgo izkoristati. Ako mi bode dana čast, da bodem od Vaš črncav poslan v deželni zbor, zavzel se bodem z vsemi močmi, da se stari zlati časi inkvizicije zopet povrnejo, ko se je ljudem naše vrste godilo najbolje.

Nikakor Vas ne bodem s svojim predavanjem mučil še nadalje, ampak zagotavljam Vas le še, da mi bode kot vašemu zaupniku Vaš blagor vedno pred očmi. Samoobsebi uverljivo se bodem v prvi vrsti potegoval za to, da se odpravi davek na alkoholne pijače, ki so naša dneyna, neobhodna potreba in s tem upam, da bodem afero vodovoda skozi izjalovil.

Frenetičen aplavz je sledil tem njegovim besedam in vsi črnci so izrekli gospodu Tom Jambí svoje priznanje. Vsi so se zbrali, da se pri dobri pijacici, katera je tem možem pač dobro znana, pogovore prijateljski se o svojih intimnejših stvarih.

Toliko za danes, dragi mi prijatelj! Zdravstvuj!

Tvoj Tebi udani

deželan.

Iz tega je razvidno, da se bode v doglednem času ustanovilo veliko obrtnih zadruga, ki bodo združevale sedaj brez vsake organizacije stoječe obrtnike.

Ze obstoječe, kakor tudi na novo ustanovljene zadruga bodo pa imele tudi veliko večjo odgovornost proti svojim članom, kakor tudi proti obrtnim oblastvom in vsled tega je neobhodno potrebno, da se vse obrtne zadruga združijo v že obstoječo «Deželno zvezo kranjskih obrtnih zadruga v Ljubljani», ki se je ustanovila že leta 1902. Kakor imajo gospodarske zadruga korist od zveze, tako je obrtnim zadrugam zasigurana korist in pomoč v imenovani zvezi.

«Deželna zveza kranjskih obrtnih zadruga v Ljubljani» naj bode že obstoječim, kakor tudi na novo ustanovljenim obrtnim, kakor tudi kolektivnim zadrugam ono središče in ono zavetje, ki je edino poklicano, da posreduje, pospešuje in varuje skupne interese nji pripadajočih zadruga, oziroma v njej zastopanih obrtov.

Kakor obrtne zadruga, tako ima tudi «Deželna zveza obrtnih zadruga» vsled novega obrtnega reda večjo veljavo in pomen. Opozarjati je treba samo še na to, da se bode v doglednem času ustanovil obrtni svet, ki je za obrtništvo, zlasti pa za obrtne zadruga zelo važnega pomena in v katerem dobi «Deželna zveza» svojega zastopnika. Obrtni svet je primerjati nekako obrtnemu parlamentu, v katerem bode deželni zvezi mogoče obrtne zadruga le tedaj uspešno zastopati in zasledovati njih koristi in interese, če pripadajo vse zadruga brez izjeme kot član zveze.

Ne da se tajiti, da imajo obrtniki, kakor tudi obrtne zadruga, več kot preveč še drugih resnih vprašanj in važnih potreb, ki jih bode treba zastopniku zveze v obrtnem svetu zasledovati, zastopati in energično izvajati. Naj bode mimogrede le omenjeno, v koliki meri je na Kranjskem skrbjeno za uspešno strokovno izobrazbo obrtnih vajencev, pomočnikov in mojstrov; v koliki meri je skrbjeno za pridobitev cenega kredita obrtnikom; v koliki meri je skrbjeno za zavarovanje, oziroma podpiranje obrtnikov, ki vsled starosti ali invalidnosti ne morejo delati in se preživljati. Vse to in še mnogo drugih važnih vprašanj in potreb je, ki se jih posamezna zadruga ne more lotiti in rešiti in ki jih je mogoče z uspehom uresničiti in oživitviti le v skupnosti, edinosti, zavednosti in složnosti. Vse to je izvedljivo, če so vse zadruga spojene v celoti, v svoji zvezi.

Če pa omenjamo še druga važna vprašanja, ki obstoje s skupnim posvetovanjem o interesih obrtnega stanu, z uvedbo enakomernega zadruga uradovanja, z uporabo enakih pripomočkov in tiskovin, s predavanji obrtne in narodnogospodarske, poučne vsebine, z objavljanjem in razširjenjem strokovnih knjig in izdajanjem strokovnega časopisa, z ustanavljanjem knjižnice za obrtno izobrazbo zadrugačnikov, s prirejanjem razstav malo-obrtnih izdelkov, motorjev in delavnih pripomočkov za malo obrt ter izdelkov vajencev; z upejavo skupnega strojnega obrata; z vzdrževanjem skupnih prodajalnic, s pospeševanjem drugih skupnih podjetij in za dobavo dela državnih potrebščin, pridemo zopet do prepričanja, da je posamezna zadruga mrtva roka in da je zopet treba skupnosti, edinosti in složnosti, kar se doseže najlažje, če pripada vsaka obrtna zadruga kot član «Deželni zvezi kranjskih obrtnih zadruga v Ljubljani», koder je središče vseh drugih slojev, naj bode tudi središče in zavetišče obrtnikov in obrtnih zadruga.

Na vse to je naša dolžnost opozoriti obrtnike in obrtne zadruga, zlasti pa zadruga načelnike, da letos, ko se začnejo vršiti občni zbori, storijo

Brodkovski odvetnik.

Slika iz sedanjega življenja moravskega.
Češki spisal Vaclav Beneš-Šumavský; poslovenil
Avgust Petrič. Dalje.

Bilo je soparno poletno popoldne, ko jo je ubiral doktor po cesti ob borovem gozdu do fazanjskega vrta, oddaljenega kake tri četrt ure od mesta. Na obzorju ni bilo niti oblaka, solnce je pripekalo neznošno, in doktorju je bilo žal, da ni vsprejel oskrbnikove ponudbe, da pošlje voz po njega. V tem pridrdra kočija za njim in se ustavi pri njem. V kočiji je sedel župan, njegova soproga in Karla. Doktorju je bilo kaj ljubo, ko so ga pozvali, da bi prisedel k njim.

Pravna zadeva, ki se je tikala prepira zaradi koščka travnika, je bila pri ogledu na licu mesta pojasnjena zadostno v pol ure, na kar se je podal mladi odvetnik v oskrbnikovem spremstvu do fazanjskega vrta, ki je nudil v tej vročini prijeten hlad.

Zdelo se je, da gorkota še dojemlje venomer, in vsi so se zatekli pred žgočimi žarki v lopo sredi starih dobov in javorjev, zbito iz nekoliko desk in obraščeno z divjo trto, v katero je dala gospa oskrbnikova donesti južino.

Dočim so stari preganjali neznošno vročino z dobrim pivom, je povabil doktor Karlo, da bi se šla sprehajati po vrtu, po čegar sredini se je

svojo dolžnost s tem, da brez izjeme vse zadruga na Kranjskem pristopijo k zvezi in ji s tem pripomorejo do resnega, uspešnega in obrtnikom koristnega delovanja in uspeha. V združenju je moč in naša bodočnost in vsakega posameznega obrtnika je sveta dolžnost, da se v pravi procvit obrtnega stanu in zadruga organizacije žrtvuje v vsakem oziru. Za vzgled naj nam služijo delavske organizacije in po drugih deželah enake obrtne organizacije, h katerih spadajo vse obrtne zadruga s tisoči in tisoči članov.

V nadi, da se bodo vse obrtne zadruga našemu pozivu odzvale in postavile točko «pristop k deželni zvezi in volitev za vsakih 20 glasovalno pravico imajočih udov enega zastopnika» na dnevni red prvega zadruga občnega zbora, pričakuje zveza od strani obrtnikov vsestranske zaslombe v procvit in korist obrtnega stanu. — Za deželno zvezo kranjskih obrtnih zadruga v Ljubljani, Engelbert Franchetti, predsednik.

Država -- roparica.

Po krvavi drami podtatranski se pripravlja v civilizirani Evropi nova tragedija teptanega človeštva. Grozno geslo «Iztrebit!» se sedaj razlega po širnih ravninah pruske Poljske, na mesto Slovakov stopajo Poljaki in na mesto Madžarov pruska vlada Poljsko ljudstvo na Poznanjskem hočejo Prusi razlastiti izgnati, z rodne grude in razmetati v širni svet. Pruska vlada sega po najobčutljivejših čustvih naroda, hoteč oropati Poljaku podedovano očetrovsko grudo, kajti rodna gruda, to je sveti simbol naroda in narod brez zemlje je dete brez matere. Z odporom se odvrta ljudska misel od gnjusnega gledališča, ki se je te dni odigraval v pruski deželni zbornici; moramo iti v oddaljene dobe srednjega veka, da najdemo slučaj enak rabeljskemu početju, koje pripravlja pruska vlada proti poljskemu narodu. V dobi preseljevanja narodov so zmagovalci otimali podjarmljenim zemljo, čineč zmagane protivnike svojimi sužnji, in to barbarstvo se danes v 20. stoletju dopade nemškemu narodu. Pruska vlada pa ne pozna niti odkritosrčnega barbarstva onih prošlih dob, ki je ropalo in otimalo odkrito in javno. Napredek človeške iznajdljivosti je pridobil zmagovalcem nove na videz kulturnejše formule in nova gladkejša sredstva, vodeče istotako k temu cilju, smerujočega za utešenjem nizkih in egoističnih strasti človeške bestije, po tuji krvi in po tujem imetju hrepeneče.

Na Poznanjskem, kjer prebiva nesrečni narod Poljakov, kupuje pruska vlada že čez 20 let poljsko zemljo, večinoma veleposestva, parcelira jih na kmečka posestva ter jih prodaja nemškim kmetom na dolgoletna odplačila. Parcelacija veleposestniške zemlje v prosep srednjega in drobnega kmečkega stanu, kako v jedru zdrava ideja! In kako plemeniti so bili naklepi narodnogospodarskih misliteljev, ki so prvi izrazili misel, da je dolžnost moderne socialne države, da poravna krivice, učinjene s preživelimi privilegiji srednjega veka, ter povrne neskočne latifundije tem, katerih žuljeve roke obdelujejo to zemljo. Bili so to poglavito nemški učenjaki, v katerih glavah se je porodila ta plemenita misel. Danes pa so te plemenite ideje zlorabljajo na gnjusni način in to je žalibog isti nemški narod, v katerega rokah se izpreminja delo človeštva v rabeljsko delo v gnjusno in nečloveško sredstvo, s katerim ima biti poljski narod izgnan iz svojega zemljišča, iz svojega doma.

Dosedanja procedura ne zadovoljuje Nemcev. Že 350 milijonov mark je žrtvovala pruska vlada na to kolonizacijo, za nakupovanje poljske zemlje,

vlekel dolg drevored lipovih in dobovih dreves. Korakala sta skupaj govoreč spočetka o vsakdanjih stvarih, ustavljala se pri vodnjaku in pri pasteh za lisice, dihurje in druge neprijatelje fazanov. Mladenka je pravila svojemu spremljevalcu, da je za vrtom košček smerečja in za njo mlad nasad, v katerem je pred nekoliko leti pri gonji na zajce ustrelil mlado konteso njen ženin, kar je povzročilo v celi okolici veliko razburjenje. Ljudje so tedaj ugibali, ali jo je ustrelil po nesrečnem naključju ali mogoče namenoma. Vendar je bila Karla uverjena, da se je morala nesreča zgoditi le zgolj po naključju, ker se ji je zdelo nemogoče, da bi vzplamtela v človeškem srcu tako vražja zloba, da bi se ne zbala niti umora, da bi se rešilo neljubljene neveste.

„Kakor je videti,“ je rekel doktor, „imate gospodična še idilične nazore o svetu.“

„Ali smatrate tedaj to za možno?“ je rekla mladenka vpiraje nanj vprašaje svoje globoke oči.

„Ne morem o tem dogodku izreči svoje sodbe, gospodična, ali žalibog ne smem oporekati, da v človeških srcih prevladujejo često nizke strasti in da vodijo človeka pri dejanjih, ki leže izven okvira vsakdanjega življenja, večinoma take strasti.“

„Vendar svet bi ne bil potem tako krasen, kakor si ga mislimo...“ je rekla mladenka skoro bolestim glasom,

ali zaželjenega uspeha ni dosegla. Nasprotno! Za 20 let protipoljske kolonizacijske politike se je zvišalo poljsko imetje za 100.000 hektarjev zemlje. Bilo je konstatirano, da poljski narod na Poznanjskem nikdar ni bil silnejši kakor danes, ker protipoljska kolonizacijska politika je skovala iz poljskega naroda enolito trdno maso, nadalje se je pokazalo, da ogromni milijoni ne samo, da so bili brezplodno zavrženi, ampak da so prispevali k velikemu gospodarskemu ojačanju poljskega življa. Cena posestev na Poznanjskem je stopila poslednjih šest let za 72%, v poslednjih 11 letih celo za 14%, in ta ogromni prirastek na vrednosti zemljišča je razmnožil neizmerno narodno imetje poljsko. Udarec, namenjen Poljakom, ni zadel in škodoval samo napadalcu, kajti gospodarsko življenje ni možno podrediti diktatu vlade.

Zato hočejo Prusi seči po popolnoma drugih sredstvih, ki po besedah nemških časopisov samih (ne slovanofilskih, ampak pravičnih) imajo popolnoma preobrniti vse naziranje življenja y pravni državi. Zamisljeni korak pruske vlade ni nič drugega nego proglasiti gotov deli državljanov za občane druge vrste, proti katerim velja samo moč in to moč roparjev. Cesar ni bilo mogoče doseči z normalnimi zakoni, oziroma z barbarskimi, to se mora prisiliti z izrednimi zakoni, ki postavijo vse, kar nosi poljsko ime, izven okvira prava in pravičnosti. Poljsko ljudstvo noče niti za visok denar prodati svoje zemlje, zato je predložila vlada pruski zbornici novo predlogo nezasiščenega zakona, vsled katerega se ima dati vladnim kolonizacijskim komisijam pravo razlastiti poljsko zemljo tudi proti volji lastnikov in z nasiljem primorati poljske kmetovalce k pročaju. Z državnimi temeljnimi zakoni zajamčeno pravo nedotakljivosti zasebnega imetja ima biti za pruske državljane poljske narodnosti trajno suspendirano. Novih 400 milijonov mark žrtvuje vlada za nasilno odkupovanje poljske zemlje, iz katere svote je 50 milijonov odmerjeno na veleposestva, a ostanek na kmečka posestya. Plemensko sovraštvo že sega po zasebnem imetju Poljakov.

Ali poljski narod ne obupuje. Saj se tudi v vrstah nemštva odzivajo resni glasovi, svareči, naj si pruska bestia triumfants ne dovoljuje preko mere. Vladna predloga podkopava vse temelje današnjega družabnega in pravnega reda in vsa sofisticna razmotrivanja vlade ne morejo zaplašiti bojazni, da bi se mogla pruska vlada poslužiti podobnih sredstev tudi proti drugim neprijetnim življenjem. Mnogi poslanci so mnenja, da je protipoljska politika od začetka zagrešena. Vso poljsko zemljo pokupiti je nemogoče in drobni otoki nemških kolonistov se izgubijo v poljskem morju v nekoliko generacijah. A tudi, ako bi uspela razlastitev poljskega naroda v večjem obsegu, se bo pa kmečko ljudstvo poljsko v tem večji meri navalilo na nemška mesta v vzhodni marki. Ze Bismarck je izrazil bojazen, da prisiljena razlastitev Poljakov podkoplje nemštvo poznanjskih mest. »Poljska nevarnost« nastane potem tudi v sosednjih pokrajinah, kjer se bodo Poljaki naseljevali in vlada bi bila primorana z novimi izrednimi zakoni vobče prepovedati Poljakom nakupovanje zemljišč. Boj s Poljaki ni lahak niti vsemogočni Prusiji, kajti Poljaki imajo izvrstno gospodarsko organizacijo, močni denarni trg in zdrava gospodarska društva. Zato bo pa težko izpodrežati zdravo deblo njih narodnega življenja. A tako konča tudi ta nova protipoljska politika — ta razlastitev «v interesu javnega blaga» — v znamenju flaska. Gotovo ni pravične človeške duše, ki bi Poljakom ne želela zmage. K.

Dopisi.

Radovljiske novice.

— Ustanovni občni zbor radovljiskega «Sokola» se je vršil v nedeljo dne 23. m. m., ob velikanski udeležbi. Prostorni hotel R. Kunstelja je bil še pred 6. uro natlačeno poln. Prihтели so bratje «Sokoli» iz daljnega Trziča in kremenitega Kranja. Jeseničani so brzojavno pozdravili shod. Žal, da ni bil ljubljanski «Sokol» zastopan. Brat Janc je v imenu pripravljalnega odbora otvoril zborovanje, očrtal v jedrnatih besedah pomen «Sokola», oziraje se na krepko razvito sokolsko navdušenje v bratih Čehih. Govor, ki je bil večkrat prekinjen z burnim ploskanjem, je napravil na navzoče brate «Sokole» mogočen vtis, kar je pričalo dolgotrajne in krepke odobravanje, ki ga je žel brat govornik. V odbor so bili soglasno in velikanskim navdušenjem voljeni sledeči bratje: starosta br. dr. Janko Vilfan, podstarosta br. Fr. Štiglič, načelnik br. L. Patik; odborniki bratje: J. Auer, Fr. Dolžan, P. Kavčič, D. Pohlin, Iv. Šega in A. Trelc; namestnik Jos. Pogačnik; preglednika L. Fürsager in R. Kunstelj. Po volitvi se je oglasil brat starosta ter v navdušenih besedah pozival zbrane «Sokole», da naj se trdno oklenejo društvenih idej, da postane ravno «Sokol» naš lep Gorenjski oni krepki činitelj, ki jo bo branil pred tujim navalom. — Glede pristopa «Zvezi» se je prepustilo prosto roko odboru, ravnotako se je pooblastil odbor, da ukrene vse potrebno radi telovadnice. Kakor govorniki so še nastopili brat E. Sajovic v imenu kranjskega «Sokola», starosta brat K. Mahkota v imenu tržiškega «Sokola» in brat Iv. Šega. Brat I. Janc je zaključil ob burnem navdušenjem skoro dve uri trajajoče zborovanje s krepkim pozivom, da bodi radovljiski «Sokol» krepak zid proti narodni malomarnosti.

— Odbor radovljiskega «Sokola» se je izpopolnil sledeče: Starosta br. dr. J. Vilfan, podstarosta br. Fr. Štiglič; načelnik br. L. Patik; tajnik br. Drag. Pohlin; blagajnik br. Fr. Dolžan; gospodar br. F. Prelec; odborniki bratje: J. Auer, P. Kavčič in Iv. Šega, namestnik br. J. Pogačnik; preglednika brata L. Fürsager in R. Kunstelj. — Z redno telovadbo se prične prihodnji teden.

— Boj do zadnjega moča bi lahko imenovali ravnokar minulo volitev deželnega poslanca za mesno skupino Radovljica-Trzič-Kamnik. Volilcev v Radovljici je 101 in na volišče jih je prišlo 97. Ostali 4 so deloma bolni, deloma so bili odsotni. To je politična zrelost.

— Umrl je oni ponesrečeni delavec, ki se je ponesrečil, kakor smo že poročali, na Dorničevi žagi, v ljubljanski bolnici baje vsled zastrupljenja krvi. Pogreb je bil v torek popoldne. Svetila mu večna luč!

— Letošnji predpust smo dostojno končali s plesnim venčkom, ki ga je priredila tukajšnja plesna šola št. 2., dne 29. februarja t. l. v hotelu R. Kunstelja. Udeležba je bila kljub slabemu vremenu prav lepa in zabava nad vse prijetna. Plesni učitelj g. I. Sancin je dobil v spomin krasne darove. Hvala mu za trud, ki ga je imel s plesalkami in plesalci.

— Olika pa taka! V neki tukajšnji c. kr. urad, kjer se odkrije celo najzakotnejši kmetič, je prišel te dni g. Pametvera po opravkih. Seveda je mož obdržal ves čas opravka svoj klobuček na glavi, boječ se menda, da mu ne uide še tisti košček pameti, ki jo hrani za svoja «temeljita» razpravljanja. O jerum, jerum!

— V mrtvo dobo stopamo. Vsled tega pozivljamo odbor «zabaynega kluba», da nam izpolni to, kar je obljubil, ter prične prirejati javna predavanja.

— Z vilami po glavi je dobil Zupančev hlapec Andrej Toman v nekem prepiru v gostilni «Piš» na Lancovem. Junak tega «hrabrega» čina je znani pretepač Boltarjev iz Sp. Lipnice. Ranjenec je v slabi koži, prepeljali so ga že v Ljubljano v bolnišnico. Upanja je malo, da okreva. — Pripominimo, da je vas Sp. Lipnica pristno katoliška, kajti ti vaščani volijo vedno v vsaki zbor pristnokatoliške zastopnike.

Z Bleda v Trst in Ricmanje.

Spisala Zofka Obad.

Dalje.

Ko je sedel g. župan k naši mizi, hoteli smo biti vsi v njegovi bližini; vsi smo ga hoteli slišati in vse poprašati. Pripovedoval nam je velike zanimivosti, o katerih so, kakor je sam izjavil, časnikom vezana usta. Močno nas je zanimalo, kako krščuje, poročuje, pokopuje in kako tolaži umirajoče. Vse nam je rad pripovedoval in razložil tudi, kako v slovenskem jeziku opravlja vse molitve.

Radovedna, kako živijo med seboj civilno poročeni zakoni, šla sem med ljudstvo ter prašala. Vsak mi je trdil, da živijo vsi oni, katere je v teku petih let g. župan poročil, v slogi in največji ljubezni. Pač pa da se nahaja med onimi, ki so se v tem času priženili v Ricmanje, in so bili torej cerkveno poročeni, mnogo nesloge, prepira in tudi ločitve. Vse to nam je tudi g. župan zatrjeval ter sam izrazil svoje začudenje nad tem. Rekel nam je tudi — o tem smo se tudi sami prepričali med ljudstvom — da je ljudstvo jako moralno in da izpolnjuje božje zapovedi bolj, kakor kdaj prej.

Zvedeli in prepričali smo se tudi, da je ljudstvo jako bogaboječje in da v nedeljah in praznikih vsaka družina ob času daritve svete mase skupno moli doma. Ko smo to zvedeli, bili smo jako veseli, kajti prepričani smo bili, da tu ni ljubezen do Boga prisiljena ali hlinjena, ampak to, kar je, je od srca in to velja, to Bogu dopade.

In kakor smo se prepričali, so taki vsi Ricmanjci, mladi in stari, možje in žene. Vsi držijo skupaj kakor prsti ene roke. Tu je občudovanja vredna sloga in v tej slogi je očitna velika moč. Videli smo, da so ljudje splošno siromašni, a jako čednostni in moralni. Dasi je slovenski kmet nagnjen k pravdarstvu, zagotavljalo se nas je v Ricmanjih, da ni bilo med Ricmanjci že čez pet let niti ene medsebojne sodnijske tožbe. Zapazili smo, da so Ricmanjci in Ricmanjke čvrstih zdravih teles, lepo zrastle močne postave, zagorelih a jako simpatičnih in lepih obrazov. Ze na obrazih jim je poznati navdušenje in energijo. Otroci so lepo odgojeni in tako lepega vedenja, da smo se morali čuditi. Niso bili razposajeni, kakor so navadno otroci, ampak kazali so nam nasproti neko izredno spoštovanje. Enako spoštovanje so nam kazali tudi odrastli. Sploh smo opazili, da vlada med njimi neka posebna disciplina, kakršne bi drugod na deželi zastoj iskali. Kako spoštljivo so nam molili nasproti pri slovesu nedolžni otrociči svoje nežne ročice! O starih ljudeh moram izreči tudi najboljše mnenje.

Vesele ure v Ricmanjih so tako hitro potekle, kakor da bi se jim mudilo; prišel je čas, ko smo začeli misliti na odhod. Pred odhodom smo se prepričali o dobroti županove izberne kapljice, ki

Pogledala je zopet na svojega spremljevalca, a bogve kaj je čital doktor v njenih očeh, kajti navdušeno je pogledoval na njo in ni mogel odtrgati svojega pogleda od nežnih črt njenega obraza. Ona je povsila oči pred njegovim žarečim pogledom in je molče korakala dalje.

Ptiči so ščebetali veselo v vrhovih dreves, vetrič je lahko šumljal z listjem in zlati solnčni žarki so se pojavljali med drevesi, padali na travo, na cvetoče jagode in šmarnice ter poskakovali z mesta na mesto.

Doktor je tudi molčal, vendar njegovo dušo so prevevali čudovito sladki občutki.

Po daljšem odmoru je začel zopet govoriti, a izgovarjal je besede, v katerih ni bilo mnogo smisla; Karla je tudi čutila bolj njih smisel, nego jih je razumela. In iznenada jo je prijel doktor za roko in pritisnil na njo poljub.

Karla je prestrašeno pogledala nanj, zardela do ušes, srce ji je bilo silno in v očeh ji je zaiskril pogled, ki je govoril, da ga razume. Stopala sta zopet molče drug poleg drugega.

„Vrnimo se,“ je rekla nežno mladenka, ki se je domislila na svojo mater, „pogrešali bi nas“.

Obrnili so se zopet molče, Kubala je postal kmalu zopet miren, le Karla je bila še vedno zardela v obrazu.

Gospa županja pogledavši na njo in na doktorja se je zasmehljala. Čutila je mogoče malce materinskega ponosa, ali v istini še več zmagoslavnega prepričanja, da njena hčerka ne zaostaja v ničemer za Kanjakovima hčerkama.

Ko so se pozno na večer vračali z vozom domov, je bila svetla noč, v rdečem sijaju vzhajajočega meseca so sanjali gozdovi in velikanski obrisi gora, v daljavi pa so bleščali luči v mestu, nad katerim se je vzdigovala belkasta soparica. Vzduh se je ohladil, iglice v smrečju in jelovini so šuštele in izhlapevale mamec vonj. Bil je prekrasen večer, s katerim se je priroda hotela odškodovati za soparni in znojni dan.

Stari Pejčoh je zadremal v kočiji, ker je izpil za kak kozarec preveč, in gospa županova je razkladala na široko svoj spor s Kanjakovimi, od katerega si pa ni zapomnil gospod doktor ničesar, ker je v temi držal in stiskal gorečo Karolino roko...

Od tega dne je začel pogosteje prihajati v županovo hišo. Obiskoval je sicer tudi istočasno Kanjakovo rodbino, bil tudi k njim vabljen, delal ž njimi tudi nadalje izlete, in Milka in Marica sta storili vse, da bi ga priklenili nase; njuno razposajeno veselje ga je sicer veselilo, a ne v oni meri, kakor Karolino nežno mišljenje. Z njene obraza je dihala poezija mladosti in sve-

žosti, ki ga je vlekla k njej z nevidno silo. Zbliževala sta se vedno bolj v mišljenju in čuvstvanju.

Odkrival ji je svoje naklepe za bodočnost, pravil je, da hoče skrbeti za povzdigo in procvit občine in da čuti sveto dolžnost, da se postavi v tukajšnji krajini v vrsto buditeljev in braniteljev naroda.

Ni študiral prava samo zaradi tega, da bi se pečal v nadaljnjem svojem življenju z dolgočasnimi prepiri sosedov, cilj svojega življenja vidi drugod, da namreč kot odvetnik brani pravico, kjer je v nevarnosti, da stoji na strani slabjših proti močnejšim, in da bi nekaj v poslanskih zbornicah, v deželnem in državnem zboru na Dunaju mogel z ognjevitimi besedami braniti tlačene pravice češkega naroda in jim pomagati do zmage.

Govoril je krasno, zvočno, rabil je rad lepe besede in se je naslajal sam ob zvoku svojih besedi. Ona pa ga je poslušala radostno in gignjeno ter si komaj upala dihati pri tem. Misel, da bode doktor deloval za domovino in narod, ji je bila tako vzvišena, da je oni, ki jo je izražal, rastle pred njenim duhom v junaka, ki je poklican na veliko, zaslužno delovanje za narod. Obraz ji je bil pokrit z rdečico in oko ji je plamelo navdušenja. Ni govorila mnogo, ali kar je izpregovorila, je svedočilo o globokem njenem

nam jo je prinesel na pokušnjo. Ricmanjsko vince je res izvrstna kapljica. Ker so Gorenjci, ogledovaje si vas, pokazali, da jim ugaja oljka in so prosili, da se jim dovoli male vejice, nanosili so nam Ricmanjci pred našim odhodom cele bremena tega zlahnega južnega drevja, ki smo je vsi zadovoljno sprejeli ter vzeli s seboj na Gorenjsko. Konec prih.

V Kranju, dne 7. marca 1908.

Jesikovni zakon misli izdelati baron Beck za urade in sodnije na Češkem, ker so sedaj trajni prepri v Hebu, kjer sodnija noče sprejemati českih vlog. To ne bi bilo zopet nič drugega, kakor krparija, s katero bi se le še bolj zavleklo rešitev narodnega vprašanja.

Hrvatske volitve so končale z brezprimernim porazom bana Raucha. Ze davno se je lahko prorokovalo, da ne doseže vlada takega uspeha, da bi mogla kaj opraviti v saboru; toda da bo na celi črti tako grozorito poražena, niso pričakovali niti največji optimisti. — Od banove takozvane «ustavne» stranke ni izvoljen ne en kandidat; samo en srbski «radikalec» je prodrl, sicer nima vlada prav nobenega celega pristaša v zbornici. Največji uspeh je dosegla hrvatsko-srbska koalicija, ki ima v saboru absolutno večino. V koaliciji združene stranke imajo že 56 poslancev in sicer: Hrvatska stranka prava 23, srbska samostalna 19, neodvisni klub 10, naprednjaki (Pokretasi) 4. Frankovci imajo v novem saboru 22 mandatov, neodvisna Starčevićanca sta dva, člana kmetске stranke dva, socialni demokrat eden, Vsenemec eden, divjak eden, srbski radikalec eden. Še ena ožja volitev se ima izvršiti, v enem okraju je bila pa volitev ustavljena. Rauchu torej ves pritisk ni nič pomagal. V tem oziru so se na Hrvatskem razmere res temeljito izpremenile. Baron Rauch je uradnikom prepovedal, glasovati za kandidate koalicije; dal je zapreti nekoliko kandidatov, v okraje, ki so se mu zdeli nezanesljivi, je poslal vojake. Vse zaman! Če bi imel Rauch količkaj ustavnega čuta, bi bil takoj po volitvah demisioniral s celo svojo vlado. A mož se upa, da se bo držal s pomočjo madžarske vlade. Ali to je bilo Khuenu le zato mogoče, ker je korumpiral volilce; Rauch pa tega več ne more in zato pojde, kakor je prišel — če ne rad, pa nerad.

Bolgarski knez Ferdinand se je v petek v Koburgu poročil s princezino Eleonoro Reuß-Köstritz.

Pruska zbornica poslancev je vtorek po kratki debati sprejela zakon o razlastitvi poljskih posestev z malo izpremembo, ki jo je sklenila gosposka zbornica. Ta dodatek določa, da se ne more razlastiti posestev cerkvenega in samostanskega premoženja. S tem je zagotovljen zakon, ki sramoti Prusijo pred vsem svetom. Vendar je pa še veliko vprašanje, če prinese Prusom tiste sadove, ki jih pričakujejo. V najbližji bodočnosti je pač verjetno, da se razširi nemška posest na pruskem Poljskem, toda bodočnost narodov ni odvisna od zemljiške posesti. — Ali tako nasilje bo le pospešilo razvoj socializma, ker more pokazati zatiranim, da je na podlagi sedanjega reda vsaka osvoboditev nemogoča. Neposredno koristi vsaka krivičnost in vsak terorizem svobodi, če je le v ljudstvu živa

razumu in gorečem sočuvstvom. On pa je, govoreč ž njo o svoji bodočnosti, se čutil močnega, da izvede vse to...

Nekega dne je, vrnivši se z županovega doma, vsedel se v svoji pisarni v naslonjač in počel, zapalivši si smodko, čitati različne pravne listine. Vendar njegove misli so se mu zatekale zopet in zopet h Karli in mu slikale z živimi barvami razkošno podobo življenja, ko bi postala županova hčerka njegova ženka.

Res, dota njena ne bode velika, vendar bode zadostna, to je vedel, da si kupi prijeten dom in nekoliko zemlje v mestu. V ostalem, si je ugovarjal sam, nima visokost dote odločevati pri volitvi bitja, ki ima ustvariti njegovo domačo srečo. Pokaj tega pomišljati in čakati? Najbolje bi bilo, ako brez daljnih ovinkov vpraša za njeno roko...

V tem ga je vzdramil iz sanjarenja Mudra, ki je prijavil černo, da želi gospod Albrecht, bivši davkar, govoriti z doktorjem.

„Menda ne bo ničesar dobrega, kar ga vodi k vašemu blagorodju,“ je dostavil sollicitator, ki je čutil instinktivni odpor do prišleca.

„No, naj vstopi,“ je rekel z nekako zvedavostjo.

Po nekoliko sekundah je vstopil suhljat, prileten gospod s skrbno razdeljeno brado, zarumenele nezdrave barve. Na sivih očeh je imel očali z zlatimi robovi in se je nestalno oziral okrog. Na njegovem obličju je bila videti gotova inteligenca, a poleg nje tudi zvijačnost in lakavost. Njegove odmerjene kretnje so kazale uglajeno obnašanje bivšega birokrata. Dalje prih.

resnična volja za svobodo. To resnico bo doživela tudi današnja junkerska Prusija.

Zaradi nameravanega atentata na velikega kneza Nikolaja je preki sod obsodil sedem obtožencev na smrt. Vseh sedem so hoteli obesiti že v petek. Med njimi je noko neznano deklet, sin visokega dvornega uradnika Baranov in baje italijanski častnikar Calvino. Zaradi zadnjega je italijansko poslanstvo posredovalo pri ruski vladi, ker je izvedelo, da je Calvino zelo blagega značaja. Zaradi tega so odložili izvršitev smrtnih obsodb. Med tem se je pa neki izkazalo, da dotični obsojenec ni pravi Calvino, temveč nevaren anarhist, ki si je po krivem prilastil Calvinove dokumente.

V angleški zbornici poslancev je bil zakonski načrt, ki daje ženskam volilno pravico, sprejet z 271 proti 92 glasom. Vendar baje ni upanja, da bi iz načrta še v sedanjem zasedanju postal zakon.

Na Portugalskem so razpisane volitve za Cortes (državni parlament). Vrsile se bodo 5. aprila. Poseben kraljev dekret razveljavlja naredbo, s katero je bila zvišana kraljeva civilna lista in se je izplačevalo kralju predumje.

Atentati so v zadnjem času na vseh koncih in krajih na dnevnem redu. Na **Ruskem** je to že navadna reč. O ruskih bombah se komaj še poroča. Potem so začele pokati puške na **Portugalskem** in kroglje so zadele kralja in prestolonaslednika. Sedaj je na vrsti **Perzija**. Tam so neznanzi vrgli z neke strehe dve bombi na avtomobil, v katerem se je imel peljati šah. Prva poročila so dejala, da so se napadalcem zmotili; šaha baje ni bilo v avtomobilu, ampak se je peljal zadaj v vozu in ni bil zadet. Pač pa je druga bomba ubila voznika in ranila nekoliko drugih ljudi. Po napadalcih niso našli nobenega sledu. Drugo poročilo pa trdi, da je bil šah vendar ranjen na glavi. V nedeljo so zaprli petnajst dvornih uradnikov, ki leti nanje sum, da so v zvezi z atentatom. «Berliner Tagblatt» poroča, da se je v Teheranu izvršil še en atentat na šahovega ljubljence, prefekta Dasira Maksussa. Bomba je ubila več oseb. Revolucionarni odbor izjavlja, da ne bo miru, dokler ne odstopi šah.

Končno je prišla **Argentiniya** na vrsto. Ko je v soboto predsednik republike Figueroa Alcorta pred svojo palačo stopil z avtomobila, je neznan človek vrigel proti njemu dinamitno bombo, ki pa ni počila. Napadalec je 22 let star. Njega in tri sokrivce so zaprli.

Zgodovinski in sloystveni pregled za prihodnji teden.

8. marca. — 1835. † Viljem pl. Humboldt. — 1840. * Vseučiliški profesor dr. Gregor Krek na Čateni ravni pri Javorju nad Škofjo Loko.

9. marca. — 1751. † Kemik H. Kr. Oerstedt. — 1905. Japonci zmagajo Ruse pri Mukdenu.

10. marca. — 1825. * Slovničar p. Ladislav Hrovat v Zgornjem Tuhinju pri Kamniku.

11. marca. — 1344. * Pesnik Torquato Tasso. — 1793. V Parizu osnujejo revolucijski tribunal.

— 1848. Slovanski shod v svetovavlavskem kopalšču v Pragi.

12. marca. — 1365. Rudolf IV. ustanovi vseučilišče na Dunaju. — 1651. * Dr. Gregor Voglar-Carbonarius v Naklem pri Kranju. Dr. Gregor Voglar je bil zdravnik ruskega carja Petra Velikega.

13. marca. — 1741. * Cesar Jožef II. — 1832. * Pisatelj Jozef Marn v Štangi nad Litijo. — 1848. Na Dunaju poče vstaja; ministra Metternich in Sedlitzki odstopita. — 1881. Nihilisti umore carja Aleksandra II.

14. marca. — 1804. * Skladatelj Janez Strauß (oče). — 1883. † Socialistični pisatelj Karel Marx.

Godovi prihodnjega tedna:

8. Janez, Bodin; 9. Francišek, Bojka, Danimir; 10. 40 mučnikov, Dragoje, Stana; 11. Radoja; 12. Gregor, Božana; 13. Rozina, Svetovid, Roža; 14. Matilda, Desimir.

Sejmi na Gorenjskem prih. teden:

12. v Radovljici (za živino) in v Kamniku.

Pozor, Pavšlarjevi volilci!

Gospod Tomaž Pavšlar se vedno ni razkril velike tajnosti, katero je obljubil svojim volilcem razodeti dne 1. marca. Primate ga za ušesa, „zavedni“ volilci, in zahtevajte pojasnila.

Slovinci in Slovenke! Pretekli teden se je bil v naših slovenskih mestih in trgih na Kranjskem boj zgodovinskega pomena. Protu slovensko mislečemu meščanstvu so se vzdignili v bratovskem sporazumu in edinstvu prikriti in neprikrati privrženci mednarodnega klerikalizma in zastopniki nemštva na Kranjskem. Iztrgati so hoteli slovenskemu meščanstvu iz rok ponosno slovensko trobojnico in jo nadomestiti s črno-rdečo-zlato in belo-rumenom zastavo. Slovensko meščanstvo je pa poskušeni napad na slovenski značaj slovenskih

naših mest in trgov zmagoslavno odbilo. Kakor slovensko meščanstvo v naših slovenskih mestih in trgih na Kranjskem, pokazal je pa tudi bratski narod hrvatski in srbski pri volitvah pretekli teden da je zvest in neustrašen čuvaj svojih narodnih svetinj. Bratski narod hrvatski in srbski izvojeval je pri zadnjih saborskih volitvah na celi črti tako sijajno zmago, da ga občuduje ne samo ves slovenski, temveč tudi ves kulturni svet. Pretekli teden so pa tudi naši severni bratje Čehi po desetletnem trdem in neizprosno boju zmagonosno zavzeli za nemško trdnjavo veljajoči biser južne Češke: ponosne Budjevojice. Češka žilavost, češka vztrajnost sta češkemu narodu priborile nazaj eno najvažnejših njegovih postojank. Slava tej češki žilavosti in vztrajnosti! Slava pa posebno prvoborniku budjevojskih Čehov in prvemu deželnemu poslancu budjevojskemu dr. Zatkli! Slovinci in Slovenke! Danes, v soboto ali dne 7. marca 1908 zberite se v naši beli Ljubljani novoizvoljeni slovenski deželni poslanci mest in trgov. V trajen spomin sijajne zmage slovenske narodne misli, v trajen spomin sijajnih zmag bratskega naroda hrvatskega in srbskega, v trajen spomin zgodovinskega zavzetja Budjevojic po junških bratih Čehih in na čast novoizvoljenih slovenskih deželnih poslancev naših slovenskih mest in trgov se vrši v soboto, dne 7. marca 1908 ob 8. uri zvečer v veliki dvorani «Narodnega doma» v Ljubljani rodoljubno slavlje. Tega rodoljubnega slavlja naj se udeleži vsak zaveden Slovenec vsaka zavedna Slovenka. Prihitite pa tudi Vi, drugi slovenski bratje, na to slovensko slavlje. V Ljubljani, dne 4. marca 1908.

«Slovensko društvo» v Ljubljani.

Novičar.

Za zgradbo kranjskega vodovoda se poteza 16 tvrdk, ki žele prevzeti zgradbo ali v celoti ali pa le posamezna dela. Ze danes je gotovo, da se bo izhajalo s proračunanim zneskom K 620.000. Tvrdba, ki je po Pavšlarjevem zagotovitvi izjavila, da je proračun za okroglih 100.000 K prenizek, je stavila ponudbo pod proračunano svoto. Nobena ponudba ne preseza tega zneska. Izkazalo se je zopet, na kako nesramen in podel način se je varalo javno mnenje in kako Tomaž Pavšlar pograbi vsako priliko, da z lažnjivimi poročili bega meščanstvo.

K deželnozbornskim volitvam. V sredo je bil pri ožji volitvi v Idriji izvoljen kandidat narodno-napredne stranke, učitelj Engtlbert Gangl s 178 glasovi proti dekanu Mihaelu Arkotu, ki je prejel 132 glasov. — Veleposestniki so včeraj izvolili deželnim poslancem: Otona barona Apfaltrerna, Antona grofa Barbola, dr. Karola Borna, Antona barona Codellija, Frana Galleta, Leopolda barona Lichtenberga, Rudolfa grofa Margherija, Friderika barona Rechbacha, Etbina Scholmayer-Lichtenberga in Josipa barona Schweglja.

Deželnozbornska volitev v Kranju. Z izrednim navdušenjem so stopali včeraj pred enim tednom narodno-napredni volilci po kranjskih mestih na volišče. Zavedali so se svoje naloge in preprečili so nakane združenih nasprotnikov, ki so nas že oropali vsakega zastopstva v državnem zboru in ki so nameravali z deželnozbornsko volilno reformo spraviti ob vsako veljavo slovenska mesta v deželni zboru. «Brepomembna gnezda», kakor je izvolil dr. Šusteršič imenovati na Dunaju naša mesta po deželi, so 28. febr. šla v boj za svobodo in samostojnost meščanstva, storila so svojo dolžnost in zapodila v beg zvezane klerikalce, Nemce in nemškutarje. Tudi v Kranju je dosegel napredni kandidat lepo večino. Ali ta večina ni opravičila nad, ki so se, posebno še z ozirom na opasen položaj, splošno stavile v naše mesto, kajti Kranj je doslej za časa volitev korakal vedno med prvimi, odkar se je na Kranjskem pojavilo napredno gibanje. Iščimo po vzrokih nazadovanja, ki je bilo opažati ob zadnji volitvi, da si prihodnjic pridobimo zopet dobro ime in ne doživimo še večjega presenečenja. Podcenjevali smo nasprotnika, ker smo precenjevali razsodnost, pa tudi poštenost nekaterih volilcev. Radi ljubega miru smo se tekoma dveh let kolikor mogoče malo dotikali domačih razmer, da ublažimo saj nekoliko nasprotstva in vsled lokalnih bojov nastale uprav neznosne odnose. Naša dobra volja je žela malo pohvale pri nasprotnikih. Dasi vsled porazov pri različnih volitvah popolnoma potisnjem ob stran, naši nezadovoljneži vendar niso popolnoma izgubili poguma. Porabili so premirje in začelo se je zopet tisto zahrbtno hujskanje zoper «vladajočo kliko». Dobrodošli zavezniki so jim bili vedno klerikalni profesorji tukajšnje gimnazije. Na čelu malkontentom je seveda stal Tomaž Pavšlar, kateremu ne gre v glavo, da se pametni ljudje v Kranju nočejo vmenati za njegove prismojene vodne projekte. Drezal ter spietkaril je pri vsaki priliki in vso svojo pozornost posvečal zlasti malim obrtnikom. Odljubljaj jim je zlate gradove in vsakemu že kar nakazal mastno dužbo v svojih — «fabrikah». Iz gori navedenega razloga nismo hoteli poseči vmes. Ravnodušno smo motrili te obupne Tomaževe poizkuse, priti zopet na površje, kajti zanašali smo se, da bodo Pavšlarjevi neuspehi itak odprli

ljudem oči in postavili njegovo smešno farbarijo v pravo luč. Priznamo, da smo se nekoliko zmotili v svojih računih in zato hočemo odslej naprej zopet pozornim okom slediti vsem lokalnim pojavom, da pravočasno preprečimo spletke nasprotnikov. Kdor ne pozna naših specifično kranjskih razmer, sploh ne more pojmiti, kako je mogel dobiti v Kranju 83 glasov operetni kandidat, Tomaž Pavšlar.

«Mož dela» se je samozavestno imenoval g. Tomaž Pavšlar na svojem shodu. Ker pa v svoji prirojeni skromnosti ni hotel povedati, v čem je obstajalo dosedanje njegovo javno delovanje, naj pripravimo mi nekoliko gradiva za njegovega biografa. Za časa vsakokratnih volitev je bil g. Pavšlar vedno mož na svojem mestu. Razvijal je vsikdar živahno delavnost, letal od volilca do volilca, farbal jih je z različnimi prismodarijami in kazal se je vedno pokornega hlapca kranjskega tehanata. Ze kakih 20 let neumorno spletkari in hujska po Kranju in to vedno v prilog stranki, ki je neizprosna nasprotnica mest in ki vzdržuje za našo gimnazijo tako koristne škofove zavode. — Gosp. Pavšlar si je pridobil že neizmerne zasluge za zgodovinsko raziskavanje našega mesta. On je namreč prvi zasledil v Lajhu langobardske grobove. Kakih 200 ajdov je dal pometati v Savo. Zase je obdržal samo večalimanj vredne nakite in se te je bil v čast mesta in kranjske dežele pripravil odstopiti za kakih 100.000 K deželnemu muzeju, ali pa tudi kakemu nemškemu ali angleškemu muzeju, kar bi še mnogo bolj širilo zgodovinsko važnost in slovo mesta Kranja. — Vso svojo železno voljo je pa uporabil g. Tomaž, da bi polovil in postavil v svoj hlev vse konje, kar jih plava po Savi proti Črnemu morju. Stotisočake je naložil v vodi, zato ima pa že nekaj let koncesijo na Otočah, katero ceni na 300.000 K. Vsak čas se bo pričelo tam gori delati, kajti «mož dela» je že pred meseci postavil na Posavju malo kolibo, kjer se bo spravljalo orodje. In kaj šele, ko dobi g. Pavšlar koncesijo v Druljevki, katere že danes ne proda za 1.200.000 K! Takrat bo napočil zlati vek kranjskim obrtnikom. Pečena piščeta jim bodo letela v usta in delali bodo samo ob nedeljah, ob delavnikih bodo pa počivali in g. Tomaža poslušali. Da bi se le «mož dela», ki je tako vsestranski vprežen, prej ne «znučal»! — Ker je g. Tomaž Pavšlar vedno zraven, kadar se hoče kranjski občini založiti kaka klofuta, je povsem naravno, da sedi v upravnem odboru nanovoustanovljene klerikalne hranilnice in posojilnice, ki se je zasnovala kot konkurenčni zavod domači mestni hranilnici. Tudi tu se na posebno jasn način kaže Pavšlarjeva delavnost in njegova ljubezen do rodnega mesta. Vse svoje moči, vso svojo energijo in vso svojo žilavost je pa posvetil «mož dela» v odvodnemu vprašanju. Ljubezen do te stvari ga je gnala tako daleč, da je stopil celo med pisatelje in da je pod svojim imenom pobijal z vso njemu lastno strastjo kokriški vodovod v brošurah in člankih, ki so jih seveda spisali drugi. Zbegal je korenito okoličane, tako da ni bilo mogoče dobiti obveznih izjav prizadetih občin. Stekel si je «mož dela» s svojim delom to posebno slavo, da je zavlekel vodovodno vprašanje za dobrih sedem let. Neizmerno je oškodoval Kranj in okolico, ne glede na to, da bi se bila tistikrat vodovodna dela oddala mnogo ceneje. Pobiral je po Kranju podpise zoper vodovod in prosjačil je od poslanca do poslanca, da naj ne glasujejo v deželni zboru za vodovodni zakon. Vsa čast takemu neumornemu delovanju. Gospod Tomaž Pavšlar je res mož dela, toda negativnega, največji škodljivec mesta Kranja.

Gg. dekan Koblar, dr. Globočnik i. t. d. naj nas oprostite, ako se jih danes primerno ne spominjamo. Ne dostaje nam prostora, a pride polagoma še vse na vrsto. Le potrpljenje!

Opozarjamo slavno občinstvo na današnja veseloirgo «Brat Martin». Na občno zahtevanje se je dramatični odsek «Narodne čitalnice» v Kranju odločil, da ponovi, to prvokrat tako krasno uspelo igro še danes zvečer ob pol 9. uri in jutri popoldan ob 5. uri kot ljudsko predstavo. Tudi te dve predstavi sta se skrbno pripravili. In kakor čujemo, bomo slišali tudi zopet nekaj novih pevskih vložk. Posebno jutrišnja popoldanska predstava je jako primerna za goste iz Skofje Loke, Radovljice i. t. d. ker se igra konča ob pol osmi uri zvečer, tako da se za vrnitev lahko porabi že prvi vlak. Upamo, da bode naše občinstvo vedelo ceniti trud našega dramatičnega odseka ter zopet napolnilo čitalniške prostore do zadnjega kotička.

Odlikovanje. Vojaško veteransko društvo v Kranju je imenovalo okr. glavarja v Kranju, g. Alfonza Pirca, za svojega častnega člana.

Iz veterinarske službe. Na tritedenski bakteriološki kurs za uradne živinozdravnike na Dunaju pojde okrajni živinozdravnik okrajnega glavarstva Kranj gosp. Anton Korošec. Kurs se začne 9. t. m. Nadomestoval ga bo tačas okrajni živinozdravnik v Radovljici g. Josip Stegu.

«Sokolova» maskarada v Kranju, ki se je vršila dne 29. februarja zvečer v Sokolovi telovadnici pod geslom «Od severa do juga», je v vsakem oziru vrlo uspela. Dvorana je bila okusno dekorirana; pri vratih in ob odru so imele svoja mikavna zavetišča častite dame in stregle ondi s pivom, raznimi vini, pecivom, delikatesami i. t. d. Zadnja stena dvorane je predstavljala ledeni sever, na

vhodni steni pa je bila videti pokrajina iz naših južnih krajev. Že pred deveto uro se je napolnila dvorana z mnogostevilnimi posetniki. Godba je zagrivala tako zapeljivo in veseli pari so se zavrteli v živahnem plesu, ki ni hotel pojenjati niti v zgodnjem jutru. Nastopila je skupina Čehov v pristnih narodnih nošah in zaplesala slikovito «Besedo»; Jugoslovani pa so točno proizvajali svoje priljubljeno «Kolo». Razen Čehov in Jugoslovanov je bilo videti še več drugih lepih mask; ponosna Rusinja se je kometno izprehajala z zapeljivo Turkinjo; hladni Rus je stiskal roko severnemu medvedu. In tako naprej! Kdo bi mogel našteti in dostojno opisati vse, kar se je ta večer videlo lepega in zanimivega. Bilo nas je po številu nekaj manj nego na lanski maskaradi, a zato smo se zabavali tem bolje. Pohvaliti moramo končno vojaško godbo 47. polka iz Gorice, ki je z znano spretnostjo neumorno igrala do belega dne.

Družba sv. Cirila in Metoda opozarja narodne trgovce na velikonočne razglednice. Družba bo dobila koncem tega meseca prav krasne Bleiweis-Vodnikove razglednice. V zalogi ima tudi mnogo pomladanskih in Gregorčičevih. Naročila naj se naslove na družbino pisarno. — Družba sv. Cirila in Metoda prosi dotične gospode, ki imajo družbine nabiralnike v oskrbi, da blagovolijo pošiljati prispevke iz nabiralnikov naravnost na družbo, ne pa na časopise. Blagovolijo naj pošiljati redno vsak mesec ali vsaj vsak drugi mesec in vedno pripomniti, iz katerega nabiralnika pošiljajo. — Družbi sv. Cirila in Metoda je volil v svoji oporoki rajni g. župnik Jos. Sovič 100 K in sedmi del cele zapuščine. Blag spomin rodoljubnemu duhovniku!

Iz seje občinskega odbora v Škofji Loki, 19. februarja. Predseduje župan g. notar Lenček. Navzočih 14. odbornikov. Za overovatelja zapisnika imenuje župan gg. Andreja Jamnika in Jurija Guzelja. Župan poroča o dovoljeni paralelki za III. razred tukajšne deske ljudske šole. — O podelitvi živinozdravniške službe s sedežem v Škofji Loki živinozdravniku g. Andreju Perkotu, ki bo svojo službo nastopil s 1. marcem. — V proslavo 60-letnega jubileja presvitlega cesarja se po predlogu župana sklene: a) da občina pristopi kot ustanovni član društvu za «otroško varstvo in mladinsko skrb v sodnem okraju Škofja Loka» z enkratnim prispevkom K 100 —; b) da se izvoli odbor petih članov, ki naj predlog okrajnega glavarstva glede kake dobrodelne ustanove pretresajo in dotične konkretne predloge stavijo v enih prihodnjih sej. V odbor se izvolijo gg. župan, Burdych, Lavrič, Sušnik in Thaler. — Glede na dopis okrajnega glavarstva zaradi pokritja stroškov za napravo ekspoziture meroskusnega urada v Škofji Loki sklene občinski odbor, da se naj ti stroški pokrijejo iz okrajne blagajne. — Ravno tisti sklep stori odbor tudi glede prošnje krojaške obrtne zadruga v Škofji Loki za prispevek v pokritje stroškov letošnega krojaškega tečaja. — Lukančič-Prevodnikova ustanova se podeli prvi od 4 prosilk. — Juraj Otujac se sprejme v občinsko zvezo, Angelu Molinarotu zagotovi se sprejem pod pogojem, da si bo pridobil avstrijsko državljanstvo. — 1 vdovi se dovoli mesečna podpora K 6 — iz ubožnega zaklada. — Župan poroča, da se je občinskemu slugi zaradi boleznih dovolil dopust do 1. aprila proti zistemizirani plači kakor med službo, kar odbor z odobrenjem vzame na znanje. — Gg. Jan Caleari in Ervin Burdych se sprejmeta vsled dovršenega 10 letnega bivanja v občinsko zvezo.

Iz Cerkljan. Star in vedno dober prijatelj naprednih kmetov g. kaplan Janez Bešter je končno prestavljen v Senožeče. Želi se mu srečno pot. Klerikalci bodo žalovali za njim. Njegov delovanje je bilo vedno skrito in jako prefrigano. Odkrit on ni bil nikdar v svojem nastopu. Z občinskim «slibarjem» Koracmanovim Jožem sta bila dopisnika vseh nesramnih blatenj v «Domoljubu». Vendar je bil pa on neposredni delavec, da so se kmetje v Cerkljah popolnoma gospodarsko organizirali kljub temu, da jim je vedno nasprotoval. Mogoče, da bode po njegovem odhodu nastal v Cerkljah lepši mir, ko je bil do sedaj.

Na drevesu je dohitela smrt v Komendi 64 letnega posestnika J. Lukanca, po domače Zidanska. Obsekaval je dne 5. t. m. neko drevo. Pri tem ga je nasekana veja pritisnila ob drugo vejo, da je bil na drevesu za glavo vjet, kakor v pasti. V bližini se nahajajoča žena mu sama niti pomagati ni mogla. Šele, ko so došli nekateri moški, so presekali vejo in pa spravili z drevesa. Bil pa je že v tem mrtev, morda vsled zadušenja ali pa vsled hudega udarca veje ravno čez senci. Mož je bil svoj čas dober posestnik, sedaj pa je imel samo eno hišico.

V občini Ovišje pri Podnartu so bile pretečeni teden občinske volitve. V odbor so prišle samo mlade in delavne moči. Najmlajši odbornik je star 26 let, najstarejši 42 let. Županom je bil že četrtič soglasno izvoljen gosp. Anton Pogacnik iz Podnarta. Neki starokopitnež je trdno pričakoval, da spravi v občinski odbor take može, «ki boter voli botra», sam pa da postane glavni. Volilci pa so odločno pakazali, da te ne gre. Le malo volilcev je cepilo glasove.

V vrelo vodo je padel petletni Benedikt Šusteršič, mizarjev sin v Vižmarjih. Fant je umrl na opeklinah.

Občni zbor javorniškega «Sokola» bo v nedeljo, dne 8. sušca ob 3. uri popoldan v gostilniških prostorih gospe Rozalije Zumer na Koroski Beli. Vsi prijatelji sokolstva se vabijo, da se polnoštevilno udeležijo občnega zbora.

Gorelo je dne 28. m. m. pri Kajzarju Jakobu Vrtaču iz Mač pri Kranju. Zgorela mu je hiša, hlev, pod in kozolec. Ogenj je nastal v dimniku, katerega morda niso se nikar osnažili. Škoda ima 4000 K, zavarovan pa je bil le za 600 K.

Olajšanje mature na gimnaziji. Naučno ministrstvo je že izdelalo načrt za reformo glede mature na gimnaziji. Ta reforma stopi že letos v veljavo. Pri ustnih skušnjah se zmanjša število predmetov, odpade namreč skušnja iz fizike in zgodovine. Pri drugih predmetih pri ustni maturi bo več olajšav nego doslej. Pri pisnični skušnji odpade latinsko-nemška in matematična naloga.

Za župnika v Sori je imenovan g. Franc Finzgar, dosej župnik v Zelimljah.

Umrl je dne 26. m. m. v Tatincih pri Kranju stud. farmc. g. Aleks Sušnik, star 28 let.

* * *

Volitev na Goriškem. V ponedeljek so se vršile volitve iz splošne kurije. Klerikalni kandidatje so dobili največ 8952, združeni napredno-agrarni 8830, socialno-demokratski pa 660 glasov. Potrebna je ožja volitev, ki se vrši dne 9. t. m. — V sredo so volile kmečke občine, in so izvoljeni: v goriski okolici klerikalec Klancič in Zega, med klerikalcem Berbučem in naprednjakom Obljubkom pa je prišlo do ožje volitve; v gorah je izvoljen klerikalec dr. Gregorčič, med klerikalnim Kosmačem in naprednim Juretičem pa se bo vršila ožja volitev. Na Krasu sta izvoljena naprednjaka dr. Gregorin in učitelj Štrekelj. V slovenskih mestih in trgih je zmagal včeraj naprednjak Andrej Gabršček s 164 glasovi večine nad klerikalcem Jonkotom, ki je dobil 287 glasov.

Več ko stokrat se je oženil zobozdravnik Hyna alias Witzoff v Ameriki pod raznimi imeni. Vse svoje zene je ogoljufal za večje in manjše svote. Zadnji četrtak pa je bil obsojen v Bristolju na Angleškem na sedemletno ječo. Nekaj njegovih bivših zen je prišlo k sodišču prositi za njega milosti, ker ga še ljubijo.

Strašna nesreča v Ameriki. Iz Clevelanda se poroča, da je v Collingwoodu zgorelo 200 učencev, med njimi 50 Slovencev. V javni šoli je nastal vsled pregretja neke peči požar. Ko so otroci ravno korakali proti izkodu, so plameni švignili iz kleti in prvo nadstropje se je udrilo. Otrok je bilo šoli 360. 160 ogorelih trugel so že spravili s pogorišča, med njimi 50 slovenskih otrok. Zgoreli so tudi 4 učitelji.

Kako trpinčijo vojake, je soc. dem. Schuheimer v sredo naznanil v avstrijski delegaciji. Interpeliral je vojnega ministra glede sledeče reči: Dne 1. marca je «Arb. Zeitung» poročala, da je korporal Alojzij Proksch (pri 4. pešpolku) poklical pešca Grünzweiga, ki je pri izdajanju dnevne zapovedi naredil neko malo napako, v sobo in mu je komandiral «Nieder!» Ko je vojak ležal na tleh, mu je zapovedal, naj se obrne, tako da je ležal z licem navzgor. Tedaj je korporal pristopil, odpel si je hlače in je — spustil svojo vodo vojaku po obrazu. Nadalje je bilo rečeno, da je sicer vložena kazenska ovadba, da pa je dotični korporal še prost in opravlja podčastniško službo. Na vojaku, ki ni bil dotlej kaznovan, pa nahajajo, odkar je stvar znana, toliko napak, da sploh ne pride več iz kazni in častniški namestnik Alfred Mayer mu je pred kratkim dejal: «Toliko časa ne bom miroval, dokler ne pridete v garnizijski zapor.» Vojni minister Schönauich je takoj odgovoril na interpelacijo. Dejal je: «Rad bi na mestu odgovoril na interpelacijo cenjenega gosp. delegata Schuheimerja. Z obžalovanjem moram konstatirati, da se je to nezasiščano surovo dejanje res zgodilo. (Čujte!) Dotični podčastnik, ki je priznal čin, je v garnizijskem zaporu in se sodniško preganja. O izidu sodniške obravnave bom svoječasno obvestil gospoda brambovskega ministra, da obvesti cenj. gosp. interpelanta. R. P.

Vsem narodnim volilcem mestne skupine Kamnik-Tržič-Radovljica!

Volilni boj za deželni zbor v mestih je dovršen. Vsa Slovenska je gledala ravno na našo mestno skupino polna skrbi in upanja. Izid je pa tak, da so vsi pravi Slovenci veseli in da se čudijo Vaši navdušenosti in Vaši požrtvovalnosti in da vsi slavijo Vašo zmago. Kot vaš izvoljenec se Vam zahvaljujem, da ste me počastili s svojim upanjem — zmaga sama naj pa bode boderilo za prihodnje delo. Naprej, zastava Slave!

V RADOVLJICI, 2. sušca 1908.

dr. Janko Vilfan
deželni poslanec.

Narodno gospodarstvo.

Dalje.

Glavni pomen giro- in čekovnega prometa po vsem, kar smo videli, obstoji v tem, da se prihrani denar v gotovini. Poleg tega pa tak promet koristi tudi s tem, da olajšuje denarni promet, ker ni treba posameznikom, ki imajo shranjen svoj denar pri bankah, skrbeti za varnost, upravljanje denarja in za plačila. Tudi se s tem bankam da prilika, da si naberejo več denarja, ki ga zopet lahko uporabijo za svoje kreditne posle. Posebne važnosti je tudi dejstvo, da giro-promet vpliva na stalnost vrednosti denarja, ker je vedno na razpolago, se denar ne nabere naenkrat v veliki množini, s čemur bi mu cena padla in se tudi ne izgubi naenkrat na kako drugo stran, kar bi ga podražilo, temveč ga je vedno toliko na razpolago, kolikor ga je treba za promet. Ker imajo banke več razpoložljivega denarja, tudi lažje zadoste mednarodnim plačilnim obveznostim.

3. Izdaja bankovcev.

Z izdajo bankovcev se pečajo le nekatere velike banke. Bankovec je zadolžnica banke, plačljiva na vid in glaseča se na prinosnika. S to vpredelbo smo že v glavnem tudi označili, v čem se razlikuje bankovec od vrednostnih papirjev, menic i. t. d. Bankovci so torej: 1. prenosljivi od osebe na osebo, ne da bi bilo treba pri tem kake posebne formalnosti, kakor pri menicah, dolžnih pismih i. t. d. 2. Bankovci se morejo vsak čes zamenjati v bankah z gotovino, s kovinskim denarjem. 3. Zato pa se tudi ne morejo računati za bankovce nobene obresti, kar provzročuje, da ostane vrednost bankovcev vedno ista in se ne menja kakor n. pr. pri menicah, ki so tem večalimanj vredne, čim bolj alimanj je oddaljen dan dospelosti. 4. Bankovci nikdar ne zastarajo, dočim vse druge zadolžnice zastarajo v gotovem času. Slednjič se 5. bankovci glase na okrogle svote, ki se ravna po novčnem zistemu posameznih držav n. pr. 50 K, 100 K, kar računanje in štetje izdatno olajšuje.

Te lastnosti bankovcev so vplivale, da so se bankovci pričeli rabiti kakor denar, katerega nadomestujejo (denarni surogat.) Seveda je prvi pogoj pri tem, da ima občinstvo zaupanje v bankovce in da je prepričano, da za nje vsak čas lahko dobi pri banki kovinski denar. Zato vidimo, da povsod državna oblast uravnava izdajo bankovcev, najsi jih že izdaja državna banka sama, ali pa kaka zasebna banka, ki stoji pod državnim nadzorstvom. One banke, ki imajo pravico izdajati bankovce, se imenujejo bankovnice (novčane banke, Zettelbanken, banques d' emission, Banks of issue).

Bankovnica mora imeti vedno kovani denar na razpolago, da more ob vsakem času zanj zamenjati bankovce, ki ji prihajajo. Bankovci morajo torej biti samo nadomestek polnovrednega kovinskega denarja, kajti kakor hitro bi v promet prišel slab denar, bodisi nerazmerno velika množina drobiža ali s kovinskim denarjem ne zavarovani (nepokriti) bankovci, bi zopet nastopile posledice Greshamovega zakona.

Prva bistvena lastnost vsakega pravega bankovca je torej, da mora biti pokrit s pravim denarjem. Ker skušnja uči, da ostanejo bankovci vedno dalj časa v prometu in ker s povračevanjem posojil, ki jih daje banka na kratko dobo, prehaja vedno gotovina v bančno blagajno, ni banki treba imeti pokrit ves papirni denar, temveč le en del. Ponavadi je pokrita ena do dve tretjini vseh bankovcev, vendar mora imeti banka vedno pred očmi, da mora vsak čas zamenjati bankovce, poleg tega pa tudi vsak čas vrniti depozite, ki so se ji izročili v shrambo. Novci, za katere ima banka hranjeno gotovino ali pa druge kovine, so z gotovino pokriti, tisti novci pa, za katere si je banka nabavila terjatve, ki so v kratkem roku dotekle (dospеле), kakor menice, so z gotovino nepokriti, nepokriti ali bankovno pokriti bankovci.

Avstro-ogrška banka mora imeti vse svoje krožeče bankovce pokrite vsaj za dve tretjini s postavnim kovinskim denarjem avstrijskega ali ogrskega kova, s tuzemskimi trgovskimi novci, inozemskimi zlatimi novci ali z zlatom v šibikah po ceni 3278 K za 1 kg, ostale bankovce pa mora imeti po čl. 84 bančnih pravil, pokrite bankovno, to je 1. z eskomptovanimi menicami in vrednostnimi papirji (efekti), 2. z dragimi kovinami in vrednostnimi papirji, prejetimi v zastavo, 3. z rešenimi zapadlimi efekti in kuponji, 4. z menicami za zunanje trge, ki odgovarjajo določbam o eskomptnem poslu, in slednjič 5. z inozemskimi bankovci.

Nemška državna banka mora imeti eno tretjino v prometu se nahajajočih bankovcev pokrito z nemškim kurznom denarjem, državnimi blagajničnimi listki, zlatom ali inozemskimi novci, ostali dve tretjini pa z diskontovanimi menicami. Pri angleški banki in pri bankovnicah v

Zedinjenih državah tvorijo terjatve do države in državnih papirji bankovno pokritje.

Tudi vprašanje o množini bankovcev, ki jih sme izdajati bankovnica, je velikega pomena. Že Ricardo, ki se v svoji knjigi obširno bavi s tem vprašanjem, je prišel do tegale zaključka: Skušnja uči, da je vsekdar nastala zloraba, ako je vlada ali banka dobila neomejeno oblast za izdajanje bankovcev.

Zlasti opazujemo pri narodno-gospodarskih pisateljih dve struji glede mnenja o množini bankovcev, ki bi jih smela izdati bankovnica. Eni trdijo, da se mora izdaja bankovcev uravnati po potrebi denarja v deželi (Currency-principle), drugi pa zastopajo mnenje, da je bankovec le neki kreditni zastopnik denarja, kakor menica in ček in za to ne more biti nikdar preveč bankovcev (seveda pokritih), ker promet sam uravnava množino (banking principle).

Splošno navajamo tele določbe, ki omejujejo izdajo bankovcev:

1. Določi se gotova svota, katere ne sme prekoračiti množina izdanih bankovcev. Francoska banka sme izdati kvečjemu za 5 milijard frankov bankovcev;

2. Določi se množina onih bankovcev, kateri niso pokriti z gotovim denarjem (neposredno kontingentovanje). Taka določba velja za angleško banko, kjer znaša kontingent 17.775 mil. funt šterlingov.

3. Določi se kontingent za take bankovce, ki niso pokriti z gotovim denarjem, toda ta kontingent se sme prekoračiti, če se za bankovce, ki se izdajo nad to svoto, ugotovi poseben davek (posredno kontingentovanje).

Nemška državna banka sme izdati 450 milijonov nepokritih bankovcev. Če se ta kontingent prekorači, mora plačati 5% letni davek državi.

Pri avstro-ogrski banki znaša davka prosti kontingent bankovcev 400 milijonov kron. Za bankovce, ki se izdajo nad to svoto, se plačuje 5% letni davek obema državnima polovicama. Znesek, ki banki preostaja še za izdajo davka proste množine bankovcev, se imenuje davka prosta rezerva bankovcev.

Po tem, kar smo govorili o pokritju bankovcev in o množini bankovcev, katere sme avstro-ogrška banka brez davka izdati, bomo razumeli tedenske izkaze in bilance, ki jih priobčuje banka.

Za vzgled navajamo:

Tedenski izkaz avstro-ogrške banke z dne 23. febr. 1908.

Aktiva.	Kron	Izprem. od stanja dne 15. febr. 1908 Kron
Zaklad kovin:		
Zlato novci kronske vrednote, dalje zlato v šibikah, v inozemskih in trgovskih novcih, kg čisto po K 3278 računano	K 1.116.261.532.47	
Zlato menice na zunanje trge in inozem. bank.	60.000.000.—	
Srebrni kurantni in denari	301.742.995.91	1.478.004.628.38 + 5.426.030.91
Eskomptovane menice, warranti in efekti		
Posojila proti zastavi	442.134.000.65	12.980.786.82
Državna uprava v državnem zboru zastop. kraljevin in dež. (posojila)	60.000.000.—	81.953.100.— + 3.381.000.—
Efekti	25.915.117.81	— + 42.93
Hipotekna posojila	299.996.221.08	— + 25.711.49
Druga aktiva	126.762.611.90	— + 924.401.—
	2.514.785.883.92	
Pasiva.		
Delniska glavniča	210.000.000.—	—
Rezervni zaklad	15.305.349.—	—
V obtoku se nahajajoči bankovci: kronske vredn. K 1.706.361.870.— avstrj. vredn. " 5.150.900.—	1.711.512.770.—	— 42.276.320.—
Giro- inovina in druge takoj dospеле obveznosti	188.499.712.14	— + 28.955.885.08
Zastavna pisma v obtoku	292.671.800.—	—
Drugačna pasiva	101.774.052.68	— + 1.485.431.83
	2.514.785.883.92	

Davku prosta rezerva bankovcev K 166.491.000.—

Kako se je preračunila ta rezerva?

Z gotovino pokriti bankovci znašajo K 1.478.004.628.38
Krožeči, ali bankovci v obtoku „ 1.711.512.770.—
bankovno pokriti bankovci . K 233.509.000.—
davka prosti kontigent . . „ 400.000.000.—

torej davka prosta rezerva bankovcev K 166.491.000.—
kar se pravi, da je banka upravičena izdati še za 166.491.000 kron bankovcev, ne da bi ji bilo treba plačevati 5% davek. Dalje prih.

Tedenski sejem v Kranju dne 2. marca 1908. Prignalo se je — konj, 144 glav domače goveje živine, 8 glav hrvaške goveje živine, 3 domačih telet, — hrvaških telet, 7 domačih prahvaških ovac in — buš. — Pšenica K 11.— proso K 7.50, rž K 9.50, oves K 8.50, ajda K 9.—, fižol ribničan K 9.50, mandalon K 7.—, koks 10.— in krompir 2.30 za 50 kg.

Mestna hranilnica v Kranju. V mesecu februarju je 351 strank vložilo 133.796 K 94 vin. 340 strank dvignilo 166.896 K 66 vin. 12 strankam se je izplačalo posojil 22.700 K. Stanje hranilnih vlog brez kapitaliziranih vložnih obresti 4.400.751 K 94 vin. Stanje posojil 2.748.172 K 44 vin. Denarni promet 641.241 K 30 vin.

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu februarju 1908 je 253 strank vložilo 69.966 K 06 vin. 212 strank vzdignilo 59.704 K 76 vin. 20 strankam se je izplačalo posojil 16.836 K. Denarni promet 238.157 K 64 vin.

Mestna hranilnica v Kamniku. V mesecu februarju 1908 je 224 strank vložilo 40.765 K 60 vin. 143 strank vzdignilo 26.699 K 29 vin. 2 strankam se je izplačalo hipotečnih posojil 2420 K. Stanje hranilnih vlog K 1.668.473 K 86 vin. Stanje hipotečnih posojil 1.276.712 K 53 vin. Denarni promet 189.679 K 38 vin.

Loterijska srečka dne 29. februarja 1908
Trst 41 59 29 73 46

Trgovina s travnimi semeni
Kandija pri **Franc Kastelic** Rudolfovem

Uljudno naznanjam, da sem

otvoril
popolno urejeno 214 11-10
trgovino
s travnimi in deteljnimi semeni

pod strokovnim nadzorstvom **g. V. Rohrmanna**, načelnika podružnice c. kr. kmetijske družbe v Rudolfovem.

Vsa semena so preiskana glede kaljivosti in čistote po c. kr. semenski pregledovalni postaji na Dunaju, tako da jamčim za oboje.

Priporočam se za cenjena naročila, katera hočem tožno izvrševati in ostajam z odličnim spoštovanjem

Franc Kastelic.

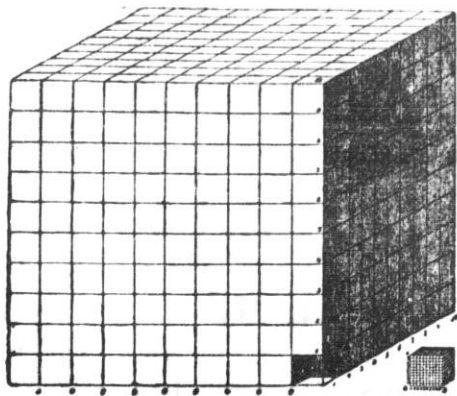
Prešernova klet
kjer se toči po znižanih cenah pristni dolenski cviček, štajersko in istrijsko vino ter izborno marčno kakor tudi bavarsko (črno) pivo iz Fischerjeve pivovarne v Beljaku se slav. p. n. občinstvu priporoča.

Genéno češko posteljno perje.
5 kilogramov novega temnega K 9.50, boljšega K 12, polbelega, otrebljenega K 18, belega K 24, snežnobelega puha, otrebljenega K 30, K 36, K 42. Razpošilja franco po povzetju. Dovoljujem tudi zameno in vzamem nazaj proti povrnitvi poštnine.
Benedikt Sachsel
Lobes št. 371 pri Plznju, Češko.

G. Tönnies
tovarna za stroje, železo in kovinolična v Ljubljani priporoča kot posebnost žage in vse stroje za obdelovanje lesa. Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vratilom. Sesalno-generatorski plinski motorji, najcenejša gonilna sila 1 do 3 v. za konjsko silo in uro.

Večkrat premirano!
Glinaste peči
štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporoča
Avgust Dreise
prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.

Nova kubična knjiga!

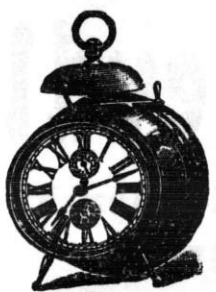
Za vsakovrstni okrogli les, rezan ali tesan, v stari in novi meri, razvidno je iz sledečega kazala, da je to dosedaj najboljša kubična knjiga.

Kazalo:
 1. Okrogli les, premer v colah, dolžina v čevljih; 2. Okrogli les, premer v centimetrih ali v colah, dolžina v metrih, vsebina v kubičnih čevljih; 3. Okrogli les, premer in obseg centimetrih, dolžina v metrih, vsebina v kubičnih metrih; 4. Rezan in obtesan les za deske in trame vse dolgosti, debelosti in širokosti; 5. Preračunjenje col v centimetre; 6. Preračunjenje centimetrov v col; 7. Preračunjenje čevljev v metre; 8. Preračunjenje metrov v čevlje; 9. Preračunjenje kubičnih čevljev v kubične metre; 10. Preračunjenje kubičnih centimetrov v kubik čevlje; 11. Preračunjenje kubičnih metrov v kubične čevlje; 12. Tabela, po kateri se izračuna teža lesa; 13. Načrt, po katerem se lahko napravi merilo, da se lahko izračuna vsako kubično vsebino okroglih debel; 14. Kubična telesna mera. 253 52-3

Knjiga stane v močno celo platno vezana 5 K, po pošti 20 vin. več. K tej kubični knjigi se prileže tudi lahko zraven hitri računar, ki je za trgovce z lesom zelo pripraven. Obe knjigi skupaj vezani staneta 6 K 20 vin.

Knjižica se dobiva pri založniku

Viljemu Požgaju v Kranju.

Mavricij Smolej

urar

na Jecenicah, št. 19

priporoča svojo veliko zalogo

pravih švicarskih žepnih ur

vsake vrste, dalje budilke, ure na nihala, prstane in verižice, po najnižjih cenah.

Popravila

se izdelujejo v lastni delavnici, ter sem zmožen po moji blizu 20 letni skušnji vsaka tudi najtežja popravila izvršiti natančno in po nizkih cenah. Popravljajo se budilke po 80 vin. do 1'40 K. Žepne ure od K 1'20 naprej. — Zaradi kakovosti priporočam posebno precizijsko uro

„INTACT“.

Kolesarske potrebščine

NB. Ako želite imeti uro res dobro popravljeno jo ne dajajte takim, ki urarije niti izučeni niso. 17-57

Prostovoljna razprodaja.

Prihodnji torek, t. j.

10. t. m. ob 8. uri zjutraj

se bo po umrlem Jožefu Jarcu „pri Mertanu“ v Medvodah razprodajalo

vse gospodarsko in poljsko orodje, mlatilni in slamorezni stroj, vozovi, sodi, kadi in različne enake stvari.

Dalje se bo razprodajalo mnogo suhega kolarskega lesa in plohov, kakor jesenov, brstov, bukev, hrastov i. t. d. 289

Ludovik Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach na Koroškem)

se priporoča v izdelovanje vsa ovrstnih puš. za lovec in strelce po najnovejših si temih pod popolnim jamstvom. Tudi predeluje stare samokresnice, vsprejema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preizkuševalnici in od mene preizkušene. 181 52-20

Ilustrovani ceniki zastoj.

Dobroohranjena

dvovprežna kočija in več parov konjskih komatov

že rabljenih se prodaja po zelo nizki ceni.

J. KRALJ

sedlar, Železniki, Gorenjsko

Vajenca

za čevljarsko obrt sprejme takoj 240 4-1

Ivan Bernik, Škofja Loka 93.

Za pomladno in poletno sezono

kompletno sortirana zaloga ravnokar došlih 25.000 komadov damske, gosposke, dekliške in otroške konfekcije in sicer:

- nad 5000 komadov najmodernejših suknenih oblek od gl. 4'—, 7'50, 10'— in višje
- > 1500 svršnikov in raglanov v najmodernejših barvah > > 6'—, 9'—, 12'— > >
- > 2500 otroških in deških oblek > > 1'90, 3'10 > >
- > 1000 dolgih pelerin iz velblodove dlake in gumija > > 3'—, 5'— > >
- > 5000 damskih jopičev, paletov, svršnikov, kostumov > > 3'—, 5'—, 10'— > >
- > 10000 kril, bluz, pasov kakor tudi klobukov za gospode, športnih čepic in perila.

Vedno v zalogi pariški in berolinski modeli za damsko konfekcijo kakor tudi pristno angleške športne obleke in svršniki.

Naročila po meri se izgotovijo najkrajše in najhitreje na Dunaju.

Depošiljate na izber se pošiljajo povsod tudi brez povzeta.

Čudovito nizke cene!

242 18-1

Angleško skladišče oblek

O. BERNATOVIČ
LJUBLJANA, Glavni trg št. 5

Slaven

ker čuva prtenino, vsled bleščeče beline, ki jo dobi prtenina, ker ne dobi prtenina po pranju prav nikakoga duha, ker je zelo poceni in se pri pranju prihrani mnogo časa

223 16-7

MINLOS^{ov} PRALNI PRAŠEK

KAKOR EN MOŽ SE GA DRŽEMILJON!

Absolutno neobhodno potreben je za vsako dobro urejeno gospodarstvo. — Pazi naj se na zgorajšnje varstveno znamko in varuje naj se pred ponarejanjem, ker je isto brez vsake vrednosti. — Dobiva se v trgovinah z drogerijami, kolonijalnimi blagom in milomi

Engros pri L. MINLOS, DUNAJ, I. Mülkerbastel 3.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najboljše kosmetično
zobočistilno
sredstvo

Seydlin

Izdelovatelj
O. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

24-55
Dobri se
v lekarni
Šteblik

Sivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 180-34

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane

šiv. stroje in kolesa

Ceniki na zahtevanje zastoj.

Največja izbira vsakovrstnih potrebščin za veselice
kakor: katalijone, korijandoli nove vrste iz lušin, balončke i. t. d.

Velika izbira

Klobukov za gospode!

Velika izbira krink!

Glace in različne druge rokavice za dame in gospode!
Najnovejše kravate, ovratniki, manšete, sylleni prsniki in najnovejše srajce, galoše in drugo.

Moderni najnovejše oblike.

Krasni damski pasovi.

58 52-49

Toaletni predmeti, fina mila, parfumi, dišave za perilo, kalodorit, odol i. t. d.

Verižice za ure, Double, za dame in gospode, vratni kolirji, broški a la „Tudor“, gumbi za manšete, denarnice, listnice, taške za dame i. t. d. i. t. d.

Dobiva se po znatno nizkih cenah pri

Antonu Adamiču v Kranju

galanterijska in modna trgovina.

Ma drobno in debelo!

Na drobno in debelo!

Podkrajšek
 frizor za dame in gospode
 Ljubljana, Sv. Petra cesta 35. Filijalka na
 147 52-30 sproti hotela „Union“

priporoča za gojitev las in za umivanje glave svoj zdravniško priporočeni gorko in mrzlo zračni sušilni aparat. Suši brez nadležne vročine. Ne proizvaja skrčenja las. Vpliva dobro na pospeševanje rasti las. Zaloga vsakovrstnih vpletk striženih in zmešanih las. Oddelek za dame s separatnim vhodom.

Kupujejo se zmešani in odstriženi lasje po najvišjih cenah.

Fine srajce, ovratnike, krasne kravate, naramnice, vse vrste rokavice, nogavice i. t. d.

Nova modna trgovina Salon za damske klobuke

filiialka iz Ljubljane

A. Vivod-Mozetič
 v Kranju, Glavni trg št. 117

priporoča vse vrste fino modno blago za dame in gospode, nadalje svojo dobro sortirano zalogo vseh potrebščin za živilje, vsakovrstne boje za dame, kapce ter garniture vseh vrst oblek za otroke. 195 52-16

Damske in otroške klobuke, fine haube, kapce i. t. d.

Klobuke sprejemam v popravilo.

Potrebšine za živilje, vse vrste lišpov, svilne ter baržuna v vseh barvah, posamentirja, šipke, vložke, gumbe i. t. d.

Možnos, krasne bluze, kralja, krasne oprave, kordelija za otroke.

Ljubljana (Kolizej) **R. Lang** Marije Terezije cesta

20 126-35 Zalagatelj društva
 c. kr. avstrijskih državnih uradnikov.

Bogata zaloga pohištva vsake vrste v vseh oonah. Oglejala, slike v vseh velikostih.

Popolna oprava za vile. Špeciialteta: Gostilniški stoli.

Modrool iz žilna-žega omrežja, afričanske trave ali žime, prve vrste vedno v zalogi.

Za spalno sobo od 180 gld. naprej. Divan z okraški. Oprave za jedilne sobe, salone, pred-sobe, oca garniture.

Špeciialtete v nevestnih balah. Veliki prostori, prilično in v i. nadstropju.

Pohištvo iz železa, otroške postelje in vozički po vsaki cenj.

Čudovito poceni za hotele, vile in za letovišča 52 gld.

Za sobo; postelja, nočna omarica, o-mivalna miza, obešalnik, miza, sten-sko ogledalo.

Zobotehnični atelje
Oton Seydl
 pri g. dr. E. Globočniku
 v Kranju

ZOBOVJA, tudi ne da bi se odstranile korenine, z ali brez nebna plošče, iz KAVČUKA, kakor tudi ZLATA, dalje VRAYNALNICE in OBTURATORJI se izvršujejo po NAJ-NOVEJŠIH METODAH.

PLOMBE V ZLATU, PORCELANU, AMALGAMU in CEMENTU kakor tudi vse ZOBOZDRAVNIŠKE OPERACIJE izvršuje 111-38 tu SPECIJALIST.

Odprto vsako nedeljo od 8. do 6. ure.

POSOJILNICA V RADOVLJICI

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

4 1/2 0/0

Rezervna zaklada iznaša:

K 72.035

Denarni promet v letu 1906.:

K 3.500.000

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjizice se sprejemajo kot gotovi denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe brez amortizacije po 5 1/2% ali z 1% amortizacijo, na menice pa po 6%. — Eskomptirajo se tudi trgovske menice.

Posojilnica sprejme tudi vsak drug načrt amortizacijskega dolga.

Uraduje se v centrali in v podružnici

vsak dan

od 8. do 12. ure dop.

in od 2. do 6. ure pop.

izvemši nedelje pop. Poštno-hranilnični račun centrale št. 45.867. Podružnice na Jesenicah št. 75.299.

120-36